

Til samferdselsdepartementet

Dato 04.09.2019

Kongsbergregionen uttaler seg til rapporten om *'Teknologi for bærekraftig bevegelsesfrihet og mobilitet.'*

Kongsbergregionen består av kommunene Kongsberg, Notodden, Hjartdal, Tinn, Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal. I vår regionen er en parsell av E134 i Kongsberg i avslutningsfasen og neste parsell mot Notodden er under planlegging. Sørlandsbanen, Bratsbergbanen, Notodden flyplass, samt en rekke fylkesveier er viktig infrastruktur for innbyggere og næringslivet.

Generell tilbakemelding:

Vi mener det er fremtidsrettet at man ser på hvordan teknologi og delingsøkonomi kan påvirke transportmønster og utbygging av infrastruktur.

Selv om man elektrifiserer stadig flere biler og forurensingsargumentet ikke lenger er like gyldig for flytting av trafikk fra vei til bane, mener vi at bane fortsatt vil være det beste transportmidlet for å flytte større menneskemengder fra et sted til et annet. Det fordrer at det er enkelt å benytte toget og at stasjonene legges i sentrum. Mange stasjonsområder har i dag har stor båndlagte områder som burde utnyttes til byutvikling og vi mener knutepunktutvikling vil fortsatt være en bærekraftig utvikling. Rapporten har stor grad av teknologioptimisme, men teknologi vil ikke nødvendigvis kunne løse alle samfunnsutfordringer. Det er nasjonalt heller ikke et ønske at alle skal bo i byer, som ofte vil være forutsetningen for å ta del i teknologiutviklingen.

I rapporten sies det at Norge er langt fremme og kan være et foregangsland. Vi savner en grundigere vurdering av dette og hva dette kan bety for arbeidsplasser og næringsliv. Også hva som skjer dersom vi ikke lenger er i front. Flere land er i ferd med å ta igjen det forspranget Norge har, og det er behov for vilje og innsats om man vil være et foregangsland. Vi mener at dette er en rolle Norge bør ta og at man bør se på hvilke områder som kan være aktuelt å legge slike satsninger til. Kongsbergregionen innehar et næringsliv med høyteknologisk kompetanse innen blant annet autonome kjøretøy. Teknologi fra Kongberggruppen benyttes i førerløs båt til Yara Birkeland og Kongsberg by har i dag to førerløse busser i fast trafikk. I tillegg har vi Telemark Ring i Notodden som blir en testbane for førerløse transportmidler.

Kongsbergregionen vil gjerne ta en aktiv rolle i den teknologiske utviklingen, og mener at man bør være tydelig og ambisiøs på dette området for å beholde det internasjonale forspranget. Samarbeid mellom flere høyteknologisk miljøer vil være nødvendig.

Kunnskap og utdanning

Rapporten peker på manglende kunnskap om digitalisering generelt i befolkningen og spesielt i det offentlige. Det er viktig at de som planlegger vei har kunnskap, er nysgjerrige og er oppdaterte på nye løsninger. Det må satses på kompetanse for de som er i det offentlige i dag, men også lage utdanningsløp som øker den generelle forståelsen. Kunnskap er nøkkelen til å kunne gjøre det teknologiske skiftet, og vil gjøre ungdommen robust i et stadig skiftende arbeidsmarked. Andelen av FOU midler til Samferdselsdepartementet bør økes. Man bør satse både bredt og være spisset avhengig av målsetting.

Virkemiddelapparat og nasjonal føringer

Det offentlige er regulert etter plan- og bygningsloven og sitter samtidig med et stort virkemiddelapparat. Subsidiert og egne felt i veibanen har vært viktig for overgangen til elektriske biler. Kongsbergregionen mener at rapporten ikke i stor nok grad tar opp hvordan vi kan gå inn i skiftet- hva må til. Her er det både holdningsendringer og økt kunnskap. Kongsbergregionen har gode erfaringer med å samarbeid med Fylkeskommune, akademia og næringsliv. Vi tror at det må være et stor fokus på samarbeid og se samfunnet i et helhetlig bilde. Det er også viktig å komme fra forsknings- og utprøvningsstadiet til realisering og operativ drift.

For å nå målene i Parisavtalen er det sannsynligvis nødvendig med nasjonale føringer. Disse må følges opp med reguleringer, lovendringer og økonomiske intensiver. Det bør også settes noen nasjonale føringer for hvordan man skal kunne utnytte 'Internett og Things', personvern og plattformer.

Pilert og forsøksområder:

For å få til et paradigmeskifte må vi ha mulighet til å kjøre piloter og forsøk i større områder. Det kan være aktuelt å inngå samarbeid med større utbyggere i Norge for å bygge boliger som tilrettelegger for deling av kjøretøy. Effekten av teknologien får vi kanskje først se når vi setter all teknologi sammen og utnytter Big data. Her kan det være behov for å ha større områder som tettsted eller by for å prøve ut i fullskala.

Samfunnsikkerhet:

Kongsbergregionen synes rapporten undervurderer sårbarheten til teknologien i forhold til samfunnsikkerhet. Dette må tas på alvor og sette av nok ressurser til at man tørr å bruke ny teknologi. Hvem eiere dataene og hvordan kan de brukes.

Transport i luft:

Kongsbergregionen savner mer utdypende omtale rundt droner i fremtidig transportmønster. Her er det nok muligheter vi ikke ser per i dag.

Stresstesting:

Kongsbergregionen mener det er viktig å revidere prosjekter underveis i forhold til ny teknologi, klima, samfunnsnytte med mer. Mange av prosjektene i NTP har utdaterte underlagsmateriale. Det er samtidig viktig å se samfunnsnyttene i et bredt perspektiv og også se på synergieffekter man kan få ved å bygge ut nye transporttilbud. Det er relativt stor risiko rundt de prosjektene som ligger langt frem i NTP vedrørende kostnader, klimatilpassing og om disse er rette satsninger.

Vi mener også at man må se på hovedmålsettingene til en strekning og ikke bare se på samfunnsnytte i enkelt strekning. Det er når hele strekningen er bygge/oppgradert at man tar ut potensialet.

Oppsummering:

Kongsbergregionen mener at man må ha ambisiøse mål som nasjon for å kunne beholde det teknologiske forspranget. Det må satset bredt på økt kunnskap. Det bør nasjonalt satses på enkelt områder der utvikling og samarbeidet spisses. Dette må følges opp med midler, pilotering og tydelig struktur og retning. Kongsbergregionen vil gjerne være en konstruktiv og aktiv samarbeidspartner i utviklingen videre.

Med vennlig hilsen

Bjørn Sverre Birkeland

Regionrådsleder Kongsbergregionen